

РІШЕННЯ

щодо присудження наукового ступеня доктора наук

Спеціалізована вчена рада з присудження наукового ступеня доктора наук Д 14.052.03 Державного університету «Житомирська політехніка» Міністерства освіти і науки України прийняла рішення про присудження наукового ступеня доктора наук з державного управління Фердману Геннадію Петровичу на підставі прилюдного захисту докторської дисертації «Державне управління безпекою транспортної інфраструктури України» у вигляді дисертації (на правах рукопису) за спеціальностями 25.00.02 – механізми державного управління та 25.00.05 – державне управління у сфері державної безпеки та охорони громадського порядку

22 липня 2023 року, протокол № 5

Фердман Геннадій Петрович, 1971 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2000 році Одеський інститут Сухопутних військ за спеціальністю «Організація тилового забезпечення військ (сил)».

Наукові ступені і вчені звання:

кандидат наук з державного управління з 2006 року;

старший науковий співробітник з 2009 року

З січня 2019 року до теперішнього часу заступник начальника Науково-дослідного центру Збройних сил України «Державний океанаріум» з наукової роботи Інституту Військово-Морських Сил Національного університету «Одеська морська академія».

Докторська дисертація виконана самостійно.

Рекомендовано до захисту 27 грудня 2022 року.

Здобувач має 35 наукових публікацій за темою дисертації, з них 4 монографії, 4 статі у наукових періодичних виданнях інших держав (з них 3 – включено до наукометричної бази даних Web of Science); 16 статей у наукових фахових виданнях України, 11 матеріалів та тез конференцій.

Опоненти:

Антонова Людмила Володимирівна, доктор наук з державного управління (25.00.02 – механізми державного управління), професор, Чорноморський національний університет імені Петра Могили, професору кафедри обліку і аудиту дала позитивний відгук із зауваженнями:

1. В дисертаційній роботі (розділ 2) визначено, що одним з чинників забезпечення розвитку державного управління безпекою транспортної інфраструктури є налагодженість взаємодії правоохоронних органів щодо

забезпечення безпеки транспортної інфраструктури (СБУ, МВС України, Державна митна служба України), але не визначено розподіл та межі їх повноважень.

2. В дисертаційній роботі розроблено наукову Концепцію інтегрованої системи державного управління безпекою транспортної інфраструктури України (розділ 5, додаток 8), але автором не визначено період часу на який вона розроблена.

3. В четвертому розділі, обґрунтовано необхідність запровадження позитивного досвіду європейських країн щодо управління безпекою транспортної інфраструктури на державному рівні, але не зазначено досвід яких саме європейських країн можливо використати.

4. У п'ятому розділі автором запропоновано та обґрунтовано пропозиції з удосконалення організаційно-координаційного механізму державного управління безпекою транспортної інфраструктури шляхом створення Інноваційного кластера управління безпекою транспортної інфраструктури України, але не визначено економічного ефекту від його створення.

5. Дослідження значно виграло, якщо б в роботі, з урахуванням повномасштабної військової агресії Російської Федерації проти України, було б висвітлено:

сучасний стан шляхів сполучення без врахування анексованого Криму та тимчасово окупованих Донецької і Луганської областей зі специфікою проведення перевезень;

особливості безпеки при здійсненні військових перевезень залізничним, автомобільним, водним та повітряним транспортом.

Загурська-Антонюк Вікторія Францівна, доктор наук з державного управління (25.00.05 – державне управління у сфері державної безпеки та охорони громадського порядку), доцент, Державний університет «Житомирська політехніка», завідувачу кафедри міжнародних відносин і політичного менеджменту, дала позитивний відгук із зауваженнями:

1. У першому розділі автор пропонує розглядати безпеку транспортної інфраструктури «не з позиції галузевого підходу (захищеність транспорту), а з позиції геополітичного підходу забезпечення державних інтересів у сфері економіки та оборони щодо задоволення їх транспортних потреб, що передбачає формування та збереження стану захищеності транспортної інфраструктури як стратегічного комунікаційного ресурсу, через який забезпечується стійкий розвиток українського суспільства в сучасних геополітичних умовах у довгостроковій перспективі». На нашу думку, розгляд даного питання на геополітичному рівні значно обмежує ґрунтовність дослідження, тому доречніше було б застосувати комплексний

підхід щодо аналізу транспортної інфраструктури, у який входять такі рівні: по-перше, галузь на державному рівні; по-друге, галузь на регіональному рівні; по-третє, галузь на геополітичному рівні; по-четверте, галузь на глобальному рівні.

2. У другому розділі дисертації здобувачем запропоновано підхід до класифікації видів загроз безпеці транспортної інфраструктури за відповідними критеріями: за критерієм локалізації, за критерієм ймовірності, за характером джерел виникнення. Вважаємо, що слід додати критерій суспільно-людської детермінації, адже транспортна галузь є сферою забезпечення критичних потреб, як суспільства, загалом, так і кожної людини, зокрема. Тому виникнення загроз щодо безпеки транспортної галузі можуть виникати і детермінуватися, як розвитком суспільних процесів, так і життєдіяльністю окремої людини.

3. Дисертантом у четвертому розділі запропоновано та обґрунтовано напрями реалізації механізму стандартизації в системі державного управління безпекою транспортної інфраструктури України, де у першому комплексному напрямку запропоновано затвердити національні стандарти у відповідності до стандартів ЄС, хоча українська транспортна інфраструктура пов'язана не лише з транспортними сферами європейських країн, а є складовою глобального логістичного простору.

4. У п'ятому розділі здобувач вдало відобразив на рисунку 2 «Інституційний механізм забезпечення інноваційного розвитку державного управління безпекою транспортної інфраструктури», хоча до кінця не зрозумілим є виокремлення продуктово-інжинирінгових компаній, як складової Ради кластеру та функцій, які здійснюються ними у Міжвідомчому центрі забезпечення безпеки транспортної інфраструктури.

Акімова Людмила Миколаївна, доктор наук з державного управління (25.00.02 – механізми державного управління), професор, Національне агентство кваліфікацій, заступник Голови, дала позитивний відгук із зауваженнями:

1. У другому розділі дисертаційній роботі розкрито сутність та уточнено види загроз безпеці транспортної інфраструктури, що передбачають протиправні дії або наміри щодо таких дій, умови та фактори, а також процеси природного або техногенного характеру, які перешкоджають реалізації суспільних інтересів у сфері транспорту або знижують стійкість транспортної інфраструктури, що може спричинити шкоду здоров'ю та життю людей, збитки майну, навколишньому природному середовищу, національні економічні втрати. Не зважаючи на це, не наведено прикладів

економічних втрат транспортній інфраструктурі від вищеперерахованих загроз.

2. У другому розділі автором обґрунтовано, що одною зі складових системи принципів державного управління безпекою транспортної інфраструктури України є підготовка й перепідготовка фахівців у сфері безпеки транспортної інфраструктури, але не визначено яким чином здійснювати вищезазначену підготовку.

3. В третьому розділі автором наведено аналіз впливу зовнішніх чинників на забезпечення безпеки транспортної інфраструктури показано, що процеси глобалізації модифікують структуру ризиків та загроз, через її транснаціональний характер посилюють інтерес міжнародних кримінальних й терористичних організацій, підвищують значення прикордонних конфліктів різної інтенсивності, мережових радикальних та сепаратистських структур, інформаційних війн тощо, але не наведено приклади вищезазначених мережових радикальних та сепаратистських структур.

4. У третьому розділі здійснено аналіз стану державного управління безпекою транспортної інфраструктури України з урахуванням його основних ризик-факторів одним з них є тероризм, але в роботі не наведено прикладів втручання терористичного характеру в роботу транспортного комплексу.

5. Автором показано (розділ 4), що саме стандартизація є одним з ключових механізмів розвитку системи державного управління безпекою транспортної інфраструктури, адекватного змінам в сучасних суспільно-економічних умовах, яка орієнтована на підвищення рівня безпеки життя, здоров'я, майна громадян і навколишнього природного середовища, забезпечення охорони інтересів стейкхолдерів, усунення технічних бар'єрів, але не визначено яким саме чином буде забезпечена охорона інтересів стейкхолдерів.

6. Дослідження значно б виграло, якби при аналізі стану державного управління безпекою транспортної інфраструктури України з урахуванням його основних ризик-факторів автор висвітлив специфіку безпеки транспортної інфраструктури при здійсненні змішаних перевезень (декількома видами транспорту).

На докторську дисертацію та реферат надійшли відгуки:

1. Національний університет біоресурсів і природокористування України, за підписом доктора наук з державного управління, доцента, в.о. завідувача кафедри публічного управління, менеджменту інноваційної діяльності та дорадництва Приліпка С.М. Відгук позитивний. Є зауваження. Зокрема:

– по кожному виду транспорту не наведено прикладів втручання терористичного характеру в їхню роботу.

2. Чернігівський інститут інформації, бізнесу і права ЗВО «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая», за підписом доктора наук з державного управління, ректора Шестаковської Т.Л. Відгук позитивний. Є зауваження. Зокрема:

– зміст реферату не дає повної уяви про координація та комунікація між складовими запропонованого автором Інноваційного кластеру забезпечення безпеки транспортної інфраструктури.

3. Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України, за підписом доктора наук з державного управління, професора, в.о. завідувача відділу проблем державного управління та адміністрування Жовнірчика Я.Ф. Відгук позитивний. Є зауваження. Зокрема:

– уникнення автором визначення період часу на який розроблено концепцію інтегрованої системи державного управління безпекою транспортної інфраструктури України.

4. Національний університет «Львівська політехніка», за підписом доктора наук з державного управління, професора Криштановича М.Ф. Відгук позитивний. Є зауваження. Зокрема:

– зміст реферату не дає повної уяви про запропоновані автором по-перше, міжвідомчий центр забезпечення безпеки транспортної інфраструктури, по-друге, Інноваційний кластер забезпечення безпеки транспортної інфраструктури

5. Університет митної справи та фінансів, за підписом доктора наук з державного управління, професора, професора кафедри публічного управління та митного адміністрування Івашової Л. Відгук позитивний. Є зауваження. Зокрема:

– у зв'язку з повномасштабною військовою агресією Російської Федерації є необхідність в додаткових даних (розрахунках) щодо виведених з ладу об'єктів, рухомого складу, шляхів сполучення транспортної інфраструктури.

6. Національний університет цивільного захисту, за підписом доктора наук з державного управління, професора, завідувача кафедри публічного адміністрування у сфері цивільного захисту Майстро С. Відгук позитивний. Є зауваження. Зокрема:

– потребує додаткового пояснення розгляд в роботі всіх видів транспорту крім космічного.

У дискусії взяли участь члени спеціалізованої вченої ради:

1. Свірко С.В., д.н.д.у. (25.00.02). Оцінка позитивна, без зауважень.

2. Яровой Т.С., д.н.д.у. (25.00.05). Оцінка позитивна, без зауважень.

3. Орлова Н.С., д.н.д.у. (25.00.02). Оцінка позитивна, є зауваження:

– щодо необхідності в конкретизації механізму реалізації державного управління безпекою транспортної інфраструктури в умовах євроінтеграції;

– щодо необхідності коригування назви рис. 1 автореферату в такій редакції: «Організаційний механізм державного управління безпекою транспортної інфраструктури».

4. Шпак Ю.В., д.н.д.у. (25.00.02). Оцінка позитивна, є зауваження:

– щодо необхідності розкриття в авторефераті фінансових складових механізмів забезпечення державного управління безпекою транспортної інфраструктури.

5. Дацій Н.В., д.н.д.у. (25.00.02). Оцінка позитивна, без зауважень.

6. Васильєва Н.В., д.н.д.у. (25.00.02). Оцінка позитивна, є зауваження:

– щодо необхідності виділення ролі регіональної влади (місцевого самоврядування, територіальної громади) в забезпеченні безпеки транспортної інфраструктури як в умовах воєнного стану, так і в умовах повоєнного періоду.

7. Ксендзук В.В., д.н.д.у. (25.00.02). Оцінка позитивна, є зауваження:

– щодо доцільності використання аналізу системи ефективності транспортної інфраструктури для відображення перспектив його розвитку.

8. Супрунова І.В., д.н.д.у. (25.00.05). Оцінка позитивна, є зауваження:

– щодо необхідності в обґрунтуванні очікуваних результатів наукового дослідження, показників та критеріїв їх оцінки за стратегічними цілями.

9. Драган І.О., д.н.д.у. (25.00.02). Оцінка позитивна, є зауваження:

– щодо доцільності посилення аналітичної частини роботи, зокрема необхідності приділення уваги фінансово-економічним аспектам забезпечення державного управління безпекою транспортної інфраструктури

10. Грицишен Д.О., д.н.д.у. (25.00.05). Оцінка позитивна, є зауваження:

– щодо необхідності виділення довгострокової стратегії розвитку державного управління безпекою транспортної інфраструктури у складі, запропонованого автором, механізму реалізації стратегічних напрямів.

При проведенні таємного голосування виявилось, що із 14 членів докторської ради, які взяли участь у голосуванні 13 докторів наук (з них 13 докторів наук за профілем дисертації, зокрема за спеціальністю 25.00.02 – 8, за спеціальністю 25.00.05 – 5), проголосували:

«За» – 13 членів докторської ради,

«Проти» – немає членів докторської ради,

недійсних бюлетенів немає.

ВИСНОВОК

спеціалізованої вченої ради Д 14.052.03 в Державному університеті «Житомирська політехніка» щодо дисертації Фердмана Геннадія Петровича на тему «Державне управління безпекою транспортної інфраструктури України», представлені на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління за спеціальностями 25.00.02 – механізми державного управління та 25.00.05 – державне управління у сфері державної безпеки та охорони громадського порядку

На підставі прилюдного захисту й аналізу дисертаційної роботи Фердмана Геннадія Петровича за темою «Державне управління безпекою транспортної інфраструктури України», відгуків офіційних опонентів: доктора наук з державного управління, професора Антонової Людмили Володимирівни; доктора наук з державного управління, доцента Загурської-Антонюк Вікторії Францівни; доктора наук з державного управління, професора Акімової Людмили Миколаївни спеціалізована вчена рада

УХВАЛИЛА:

Дисертація Фердмана Геннадія Петровича за темою «Державне управління безпекою транспортної інфраструктури України» є актуальним науковим дослідженням, що містить раніше незахищені наукові положення й отримані автором нові науково обґрунтовані результати, які в сукупності розв'язують важливу наукову проблему – обґрунтування теоретичних та методологічних положень розвитку системи державного управління безпекою транспортної інфраструктури, а також формування дієвих механізмів його реалізації в Україні, що має істотне значення для галузі науки «Державне управління».

Дисертаційна робота є самостійною завершеною науковою роботою здобувача. Обраний напрям дослідження виконувався в рамках плану науково-дослідних робіт Державного університету «Житомирська політехніка» за темами: «Забезпечення економічної безпеки територіальних виробничих комплексів» (державна реєстрація № 0120U103443), «Інноваційні механізми публічного управління та адміністрування» (державна реєстрація № 0121U111051).

Найсуттєвіші наукові результати, які одержав здобувач особисто:

вперше: сформульовано і обґрунтовано наукову концепцію інтегрованої системи державного управління безпекою транспортної інфраструктури

України, яка визначає шляхи розвитку об'єкту управління, вимоги загального характеру до технологій і необхідних ресурсів, ключових факторів досягнення стратегічних цілей, розкриває засоби вирішення організаційних питань у процесі реалізації стратегічних планів, та структурно передбачає: загальний опис та оцінку стану об'єкту управління і його позицію у зовнішньому середовищі; характеристику суб'єктів управління; цілі розвитку об'єкта управління на заданий період; проблеми і завдання, які мають бути вирішені для досягнення стратегічних цілей; шляхи та етапи реалізації стратегічних цілей; очікувані результати, показники та критерії їх оцінки (спеціальність: 25.00.05); розроблено інституційний механізм державного управління безпекою транспортної інфраструктури щодо забезпечення адекватності системи управління тенденціям змін суспільно-економічних умов, що передбачає формування Інноваційного кластера, орієнтованого на продукування і поширення нових знань і технологій, забезпечення трансформації винаходів в інновації та конкурентні переваги, та до структури якого входять: Рада інноваційного кластеру, управляюча компанія, Міжвідомчий центр забезпечення безпеки транспортної інфраструктури, бізнес-структури сфери транспорту та виробництва, університети та науково-дослідні інститути, інфраструктурні суб'єкти (спеціальність: 25.00.02);

удосконалено: методологічний підхід до формування механізмів державного управління безпекою транспортної інфраструктури, що ґрунтується на комплексному підході (спеціальність: 25.00.02; 25.00.05); систему принципів державного управління безпекою транспортної інфраструктури (спеціальність: 25.00.02); підхід до класифікації та характеристики загроз безпеці транспортної інфраструктури, як об'єкту державного управління, за комплексом змістовних критеріїв (спеціальність: 25.00.05); організаційно-координаційний механізм державного управління безпекою транспортної інфраструктури (спеціальність: 25.00.02; 25.00.05);

набуло подальшого розвитку: категорійний апарат теорії державного управління, що передбачає тлумачення сутності понять: «безпека транспортної інфраструктури»; «державне управління безпекою транспортної інфраструктури» (спеціальність: 25.00.02; 25.00.05); методологічні положення державного управління безпекою транспортної інфраструктури, що орієнтовані на забезпечення його ефективності та передбачають уточнення та систематизацію відповідних умов та чинників (спеціальність: 25.00.05); узагальнення і систематизація комплексу ризик-факторів державного управління безпекою транспортної інфраструктури за двома блоками: розмір території та геоекономічне розташування країни; політичний і соціально-економічний розвиток (спеціальність: 25.00.05); стратегічні напрями розвитку

системи державного управління безпекою транспортної інфраструктури, що ґрунтуються на позитивному досвіді стандартизації в європейських країнах, відповідають змінам в сучасних суспільно-економічних умовах (спеціальність: 25.00.02; 25.00.05).

Оцінка достовірності та наукової новизни дослідження. Наукові положення, висновки та рекомендації дисертаційного дослідження є теоретично обґрунтованими і достовірними. Достовірність одержаних наукових результатів дисертації визначається ґрунтовним критичним аналізом вітчизняних і зарубіжних літературних джерел, які за змістом є близькими до вирішуваної наукової проблеми, значним спектром залучених до наукового аналізу даних державної статистичної звітності, звітних даних.

Зокрема, інформаційну базу дослідження становлять загальнодержавні законодавчі та нормативно-правові документи, нормативні акти центральних органів виконавчої влади, міжнародні документи та аналітичні матеріали; статистико-інформаційні матеріали Державної служби статистики України; матеріали і документи органів публічної влади; наукові праці вітчизняних та іноземних вчених; результати особистих спостережень автора. Обґрунтованість наукових положень, висновків та рекомендацій дисертаційної роботи забезпечується застосуванням загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, системного та комплексного підходу до розв'язання поставленого завдання, підтверджується апробацією теоретичних і методичних положень на міжнародних науково-практичних конференціях, а також впровадженням результатів у практичну діяльність.

Значення одержаних наукових результатів для теорії і практики полягає в тому, що розроблені й обґрунтовані в дисертації положення доведені до рівня конкретних пропозицій і мають форму, придатну для запровадження у практику державного управління. Основні положення та пропозиції дослідження впроваджені у діяльності: Одеської філії Державного підприємства «Адміністрація морських портів України» при підготовці комплексу заходів з удосконалення організаційно-функціональної структури управління безпекою транспортної інфраструктури України в портовій сфері (довідка про впровадження б/н 15.11.2022); Акціонерного товариства «Українська залізниця» при підготовці переліку національних стандартів для цілей застосування Технічного регламенту безпеки інфраструктури залізничного транспорту (довідка про впровадження №ЦР-23/187 від 22.08.2022 р.). Теоретичні розробки дисертаційної роботи використовуються у навчальному процесі Національного університету «Одеська морська академія» при підготовці здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Морський та внутрішній водний транспорт» в рамках

навчального курсу «Безпека і охорона на морі» (довідка №363 від 09.08.2022 р.); Інституту Військово-Морських Сил Національного університету «Одеська морська академія» при підготовці офіцерів тактичного рівня зі спеціальності «Корабельна зброя та засоби навігації» (довідка про впровадження №374 від 08.08.2022р.); Одеського національного морського університету при підготовці здобувачів освіти другого (магістерського) рівня за навчальними дисциплінами «Організація морської безпеки та управління ризиками», «Морські адміністрації», «Правове забезпечення судноплавства», «Безпечна організація морських перевезень» (довідка про впровадження №К/727 від 11.08.2022 р.).

Спеціалізована вчена рада рекомендує використовувати результати і висновки дисертаційного дослідження в діяльності:

- суб'єктів виконавчої та законодавчої влади при розробленні та вдосконаленні інноваційних механізмів державної політики і управління; у законотворчому процесі при вдосконаленні чинного законодавства України, що спрямовано на адаптацію українського законодавства у сфері безпеки транспортної інфраструктури до стандартів ЄС; у діяльності центральних органів виконавчої влади в процесі реалізації реформ у сфері безпеки транспортної інфраструктури та здійснення політики європейської інтеграції;

- науково-дослідних установ та організацій для продовження досліджень у визначених напрямках;

- закладів вищої освіти, зокрема в навчальному процесі за освітніми програмами за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» та підвищення кваліфікації державних службовців, при підготовці підручників і навчально-методичних посібників.

Спеціалізована вчена рада вважає, що дисертація Фердмана Геннадія Петровича за темою «Державне управління безпекою транспортної інфраструктури України» є самостійним і завершеним науковим дослідженням, яке в сукупності вирішує важливу наукову проблему – обґрунтування теоретичних та методологічних положень розвитку системи державного управління безпекою транспортної інфраструктури, а також формування дієвих механізмів його реалізації в Україні, що має істотне значення для галузі науки «Державне управління», відповідає вимогам «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів від 17.11.2021 №1197, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня доктора наук з державного управління за спеціальностями 25.00.02 – механізми державного управління, 25.00.05 – державне управління у сфері державної безпеки та охорони громадського порядку.

На підставі результатів таємного голосування та прийнятого висновку докторська рада присуджує Фердману Геннадію Петровичу науковий ступінь доктора наук з державного управління за спеціальностями 25.00.02 – механізми державного управління та 25.00.05 – державне управління у сфері державної безпеки та охорони громадського порядку.

Головуючий на засіданні
спеціалізованої вченої ради
з присудження наукового
ступеня доктора наук
Д 14.052.03

Димитрій ГРИЦІШЕН

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради
з присудження наукового
ступеня доктора наук
Д 14.052.03

Лариса СЕРГІЄНКО